

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
53

RYNEK OWOCÓW I WARZYZW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner

GRUDZIEŃ 2018

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Bogdan Podgórski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 6,48

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	6
<i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Owoce	7
1. Rynek w UE	7
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	9
2.1. Produkcja	9
<i>mgr inż. Paweł Kraciński, IERiGŻ-PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	12
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, dr Iwona Szczepaniak, IERiGŻ-PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	16
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	24
<i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	
III. Warzywa	27
1. Rynek w UE	27
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	28
2.1. Produkcja	28
<i>mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ-PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	31
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	33
<i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	38
<i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	
IV. Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na rynku owoców i warzyw	42
<i>mgr inż. Marzena Trajer, mgr inż. Marek Dyngus, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	
Aneks	48

W 2018 r. według danych GUS (Przedwinykowy szacunek z 28 września) produkcja owoców w Polsce była większa od niskiej w roku poprzednim o ok. 60% i osiągnęła rekordowy poziom ok. 5 mln ton. Najbardziej wzrosły zbiory wiśni (o 179%) i czereśni (o 205%). Produkcja jabłek zwiększyła się o 60% do najwyższego dotychczas poziomu 3,9 mln ton. Silny wzrost zbiorów spowodowany był wzmoczoną aktywnością fizjologiczną roślin sadowniczych po słabym owocowaniu w 2017 r. oraz korzystnymi warunkami pogodowymi w okresie wiosennym. Obserwowany od wiosny deficyt wody w glebie nie miał większego wpływu na wielkość produkcji. Natomiast niedobór opadów deszczu wiosną i latem spowodował zmniejszenie o ok. 9% do 4175 tys. ton zbiorów warzyw gruntowych. Zbiory warzyw uprawianych pod osłonami wzrosną o 4% do 1170 tys. ton. Zbiory owoców zwiększyły się w większości krajów UE, a obniżyła się niemal we wszystkich krajach Wspólnoty produkcja warzyw – głównie cebuli, warzyw korzeniowych i pomidorów przemysłowych.

Rekordowe zbiory wpłyną na zwiększenie z 885 tys. ton w sezonie 2017/18 do nienotowanego dotąd poziomu 1225 tys. ton w sezonie obecnym produkcji przetworów owocowych. Produkcja zagęszczonego soku zwiększy się może niemal dwukrotnie do 370 tys. ton, soków wytwarzanych z owoców kolorowych o ponad 70% do 55 tys. ton, a owoców mrożonych o 26% do 490 tys. ton. Produkcja przetworów warzywnych spadnie z 1,37 do 1,31 mln ton, w tym mrożonych warzyw z 740 do 700 tys. ton. Łączna produkcja soków pitnych, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych zwiększy się z 1,82 do niemal 2 mln ton. Najbardziej wzrośnie produkcja soków jabłkowych, głównie soków NFC (Not From Concentrate).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego mogą być lepsze niż w sezonie 2017/18. Wynikało to będzie ze znacznego spadku

cen skupu surowca. W pierwszej połowie 2018 r. sytuacja finansowa tej branży była dobra, choć poziom podstawowych wskaźników (rentowność brutto i netto, nadwyżka operacyjna, akumulacja kapitału, współczynnik płynności, a przede wszystkim stopa inwestowania) zmniejszył się w porównaniu z pierwszą połową 2017 r.

W sezonie 2018/19 łączne wpływy z eksportu owoców i ich przetworów zwiększyć się mogą w relacji do sezonu poprzedniego zaledwie o ok. 2% do 1,94 mld euro mimo wzrostu o ponad 50% wolumenu eksportu owoców świeżych (głównie jabłek) i o niemal 30% wielkości eksportu przetworów owocowych (przede wszystkim soków zagęszczonych i mrożonek). Wynikało to będzie ze spadku cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów. Najbardziej obniżą się ceny jabłek i zagęszczonego soku jabłkowego, wiśni i ich przetworów – głównie mrożonek i soku zagęszczonego oraz śliwek i ich przetworów – przede wszystkim śliwek mrożonych. Przeciętne ceny eksportowe owoców świeżych spadną o ok. 30%, a przetworów owocowych o 23% do odpowiednio 0,44 i 1,08 euro/kg. Wzrost cen większości produktów spowodować może natomiast nieznaczne zwiększenie wartości eksportu warzyw i ich przetworów mimo spadku wolumenu eksportu warzyw świeżych o ok. 8%, a przetworów warzywnych o 5%. Najbardziej zwiększą się wpływy z eksportu kapusty oraz przetworów z cebuli i marchwi. W sezonie obecnym utrzyma się tendencja wzrostowa wolumenu i wartości eksportu pieczarek i ich przetworów. Wpływy z eksportu tych produktów zwiększą się w porównaniu z sezonem 2017/18 o ok. 3% do rekordowego poziomu 468 mln ton. Łączna wartość eksportu owoców i warzyw oraz ich przetworów wzrośnie z 2,72 do 2,76 mld euro, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami z 3,17 do 3,22 mld euro. Stanowiło to będzie odpowiednio 11,7 i 10,8% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego.

W sezonie 2018/19 import owoców południowych (głównie owoców cytrusowych i bananów) wyniesie 1,61 mln ton, wobec 1,58 mln ton w sezonie poprzednim. Przywóz owoców strefy umiarkowanej spadnie o niemal 50% do 80-83 tys. ton. Znacznie mniejszy będzie przywóz przetworów wytwarzanych z tych owoców, a zwłaszcza zagęszczonego soku jabłkowego. W wyniku spadku cen większości produktów, wartość przywozu owoców i ich przetworów obniży się bardziej niż jego wolumen. Udział owoców strefy umiarkowanej i ich przetworów w łącznej wartości importu owoców i ich przetworów zmniejszy się z 18 do 13%. W sezonie 2018/19 większy będzie import niemal wszystkich gatunków warzyw i ich przetworów, a najbardziej wzrośnie przywóz cebuli, marchwi i ich przetworów. Zmniejszy się może, z powodu wzrostu cen, przywóz przetworów pomidorowych. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów zmniejszy się z 3,25 do 3,11 mld euro, a ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami spadnie z 529 do 358 mln euro, a po uwzględnieniu pieczarek i ich przetworów dodatnie saldo wyniesie 102,5 mln euro, wobec ujemnego w wysokości 81 mln euro w sezonie 2017/18.

Bardzo duże zbiory spowodowały głęboki spadek cen skupu niemal wszystkich gatunków owoców w 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. W największym stopniu obniżyły się ceny skupu śliwek, wiśni i agrestu. W sezonie 2018/19 ceny skupu jabłek deserowych spadną w porównaniu z sezonem poprzednim o 60%, a ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa obniżą niemal 3,5-krotnie. W ostatnich dziesięciu latach nie notowano tak niskiego poziomu cen jabłek deserowych, śliwek i agrestu, a ceny skupu gruszek, czereśni, wiśni, aronii i jabłek kierowanych do przetwórstwa były niższe tylko w 2009 r. Produkcja większości owoców ze zbiorów 2018 r. była nieopłacalna. Zwiększyły się natomiast po tegorocznych zbiorach ceny skupu niemal wszystkich gatunków

warzyw gruntowych, a najbardziej wzrosły ceny cebuli, kapusty i warzyw korzeniowych. Niższe były natomiast ceny skupu uprawianych pod osłonami pomidorów i ogórków.

Przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów w sezonie 2018/19 będą niższe niż w sezonie poprzednim, a w największym stopniu spadną ceny

jabłek. Zwiększą się natomiast ceny detaliczne większości produktów warzywnictwa – głównie cebuli, marchwi, pietruszki i kapusty. W wyniku spadku cen wzrośnie konsumpcja owoców i ich przetworów. Mniejsze będzie spożycie produktów warzywnictwa.

W sezonie 2018/19 udział spożycia bezpośredniego w rozdysponowaniu

podażi owoców wyniesie 26%, wobec 32% w sezonie poprzednim, a w podażi warzyw pozostanie na poziomie 43%. Udział eksportu w rozdysponowaniu podażi owoców wzrośnie z 19 do 23%, a warzyw spadnie z 11 do 10%. Przetwórstwo stanowiło będzie 52% podażi owoców, wobec 48% w sezonie 2017/18. W odniesieniu do warzyw wskaźnik ten utrzyma się na poziomie 46%.

SUMMARY

In 2018, according to CSO data (preliminary estimate of 28 September), the fruit production in Poland was greater than the low production the year before by approx. 60% and reached a record-breaking level of about 5 million tonnes. The greatest increase was in the harvest of sour cherries (by 179%) and sweet cherries (by 205%). The apple production increased by 60% to 3.9 million tonnes, which is the highest level so far. The strong increase in the harvest resulted from the intensified physiological activity of fruit plants after weak fructification in 2017 and favourable weather conditions in the spring period. The soil water deficit, observed since spring, has not had a great impact on the production volume. On the other hand, the shortage of rainfall in spring and summer resulted in a reduction in the harvest of field vegetables by about 9% to 4,175 thousand tonnes. The harvest of vegetables grown under cover increased by 4% to 1,170 thousand tonnes. The harvest of fruit increased in most EU countries and the vegetable production – mainly onions, root vegetables and industrial tomatoes – decreased in almost every country.

The record-breaking harvest will increase from 885 thousand tonnes in the 2017/18 season to the unprecedented level of 1,225 thousand tonnes in the present season of producing fruit preserves. The production of concentrated juice can increase almost twice to 370 thousand tonnes, of juices produced from colorful fruit by 70% to 55 thousand

tonnes and of frozen fruit by 26% to 490 thousand tonnes. The production of vegetable preserves will decrease from 1.37 to 1.31 million tonnes, including that of frozen vegetables from 740 to 700 thousand tonnes. The total production of drinking juices, nectars and fruit and vegetable drinks will increase from 1.82 to almost 2 million tonnes. The production of apple juices, mainly NFC juices (Not From Concentrate) will increase most.

The financial results of companies in the fruit and vegetable industry may be better than in the 2017/18 season. This would result from a significant decrease in the buying-in prices of raw materials. In the first half of 2018, the financial situation of the industry was good, although the level of basic indicators (gross and net profitability, operating surplus, capital accumulation, liquidity ratio, and above all the investment rate) decreased when compared to the first half of 2017.

In the 2018/19 season, the total revenues from the export of fruit and fruit preserves may increase in relation to the previous season by only about 2% to EUR 1.94 billion, despite the increase in the export volume of fresh fruit (mainly apples) by more than 50% and in the export volume of fruit preserves (mainly concentrated juices and frozen foods) by nearly 30%. This will be due to the fall in the export prices of almost all fruit and their preserves. The lowest fall will be in the case of the prices of apples and con-

centrated apple juice, sour cherries and their preserves – mainly frozen fruit and concentrated juice as well as plums and their preserves – mainly frozen plums. The average export prices of fresh fruit will fall by about 30% and of fruit preserves by 23% to EUR 0.44 and 1.08/kg, respectively. The rise in the prices of most preserves could result in a slight increase in the export value of vegetables and their preserves despite the decrease in the export volume of fresh vegetables by around 8% and of vegetable preserves by 5%. The revenues from the export of cabbage and onion and carrot preserves will increase most. In the current season, the upward trend in the volume and value of the export of champignons and their preserves will continue. The revenues from the export of these preserves will increase in comparison with the 2017/18 season by about 3% to a record-breaking level of 468 million tonnes. The total export value of fruit and vegetables and their preserves will increase from EUR 2.72 to 2.76 billion, and together with champignons and their preserves from EUR 3.17 to EUR 3.22 billion. This would be respectively 11.7 and 10.8% of the export value of the agri-food sector.

In the 2018/19 season, the import of southern fruit (mainly citrus fruit and bananas) will be 1.61 million tonnes, when compared to 1.58 million tonnes in the previous season. The import of temperate zone fruit will decrease by almost 50% to 80-83 thousand tonnes. The import of preserves made of these fruit,

especially concentrated apple juice, will be significantly smaller. As a result of the fall in the prices of most preserves, the import value of fruit and their preserves will decrease more than its volume. The share of temperate zone fruit and their preserves in the total import value of fruit and their preserves will decrease from 18% to 13%. In the 2018/19 season, the import of almost all species of vegetables and their preserves will increase, and the import of onions, carrots and their preserves will increase most. The import of tomato preserves may be reduced due to the price rise. The total import value of fruit, vegetables and their preserves will be reduced from EUR 3.25 to 3.11 billion, and the negative balance of foreign trade in these preserves will fall from EUR 529 to 358 million, and after including champignons and their preserves the positive balance shall be EUR 102.5 million in relation to the negative balance of EUR 81 million in the 2017/18 season.

The very large harvest resulted in a deep fall in the buying-in prices of almost all fruit species in 2018 when compared to the previous year. The buying-in prices for plums, sour cherries and gooseberries fell most. In the 2018/19 season, the buying-in prices of dessert apples will fall by 60% when compared to the previous season, and the prices of apples for processing will fall almost 3,5 times. In the last decade, there has not been such a low level of the prices of dessert apples, plums and gooseberries, and the buying-in prices of pears, sweet cherries, sour cherries, chokeberries and apples for processing were lower only in 2009. The production of most fruit from the harvest in 2018 was unprofitable. However, after this year's harvest, the buying-in prices of almost all field vegetables rose, and the prices of onions, cabbage and root vegetables rose most. In contrast, the buying-in prices of tomatoes and cucumbers grown under cover were lower.

The average retail prices of fruit and their preserves in the 2018/19 season will be lower than in the previous season, and the prices of apples will fall to the greatest extent. The retail prices of most vegetables – mainly onions, carrots, parsley and cabbage – will rise. As a result of the fall in the prices, the consumption of fruit and their preserves will increase. The consumption of vegetables will be lower.

In the 2018/19 season, the share of direct consumption in the distribution of fruit supply will be 26%, against 32% in the previous season, and in the vegetable supply it will remain at the level of 43%. The share of export in the distribution of fruit supply will increase from 19% to 23% and that of vegetable supply will decrease from 11% to 10%. Processing will be 52% of fruit supply when compared to 48% in the 2017/18 season. With regard to vegetables, this rate will remain at the level of 46%.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek cukru (46) • kwiecień 2019,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (49) • kwiecień 2019,
3. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (46) • kwiecień 2019,
4. Rynek mleka (56) • maj 2019,
5. Rynek drobiu (55) • maj 2019,
6. Rynek zbóż (56) • maj 2019,
7. Rynek mięsa (56) • czerwiec 2019,
8. Rynek rzepaku (55) • czerwiec 2019,
9. Rynek owoców i warzyw (54) • czerwiec 2019,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (50) • wrzesień 2019,
11. Rynek mleka (57) • wrzesień 2019,
12. Rynek pasz (41) • wrzesień 2019,
13. Rynek drobiu i jaj (56) • październik 2019,
14. Rynek zbóż (57) • październik 2019.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2018 r. wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2018 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>